

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΙ ΚΟΝΤΡΑΝΤΙΕΦ (της Φωτεινής Μαστρογιάννη)

✘ Ο Νικολάι Κοντράντιεφ ήταν ένας Ρώσος οικονομολόγος ο οποίος εκτελέστηκε από τον Στάλιν το 1938 λόγω της εναντίωσής του στην κολεκτιβοποίηση της γης και για το ότι υποστήριξε ότι ο καπιταλισμός θα επιστρέφει πάντα και δεν θα πεθάνει.

Ο Κοντράντιεφ έγινε γνωστός για τους περίφημους κύκλους του διάρκειας 50-60 ετών και οι οποίοι αποτελούνται από την επέκταση, την κρίση και τη συστολή βάσει των οποίων ο καπιταλισμός ανανεώνεται.

Σύμφωνα με τους αναλυτές περίπου το 2020, στην ανάκαμψη δηλαδή του πέμπτου κύματος Κοντράντιεφ, υπολογίζεται η έναρξη ενός καινούριου παγκοσμίου πολέμου. **Οι αιτίες αυτού θα οφείλονται στον έντονο ανταγωνισμό κυρίως για τις πρώτες ύλες και τις αγορές καθώς και στην πολυπολική κατανομή της στρατιωτικής ισχύος μεταξύ των μεγάλων χωρών.** Νέες δυνάμεις θα δημιουργήσουν μία νέα ηγεμονία.

Κάποιοι ερευνητές (Chase-Dunn και Podobnik, 1999) **υποστηρίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση υπό την ηγεσία της Γερμανίας, με πιθανότητες 50/50, θα εμπλακεί σε μία παγκόσμια στρατιωτική αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ το 2020 ή η άλλη πιθανότητα είναι ο πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Ιαπωνίας .** Ενώ ο Wallerstein (2000) υποστήριξε ότι πιο πιθανός είναι ένας πόλεμος μεταξύ Ευρώπης και Ασίας τον 21ο αιώνα. Ο Goldstein (2005) υπολογίζει την ύπαρξη πολέμου το έτος 2025, ενώ ο Boswell (1999) τον υπολογίζει για τα έτη 2010 – 2020.

Είναι γεγονός πάντως ότι οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί και διαμορφώνονται θέτουν τον Δυτικό κόσμο και κυρίως την Ευρώπη υπό διαρκή πίεση σε όλα τα επίπεδα.

Η Κίνα και η Ινδία είναι πλέον οι ανερχόμενοι γίγαντες δημογραφικά αλλά και οικονομικά, πιθανόν και στρατιωτικά ενώ αντίθετα ο πληθυσμός στη Δύση συρρικνώνεται. Η μετανάστευση θεωρήθηκε ότι θα λύσει το δημογραφικό πρόβλημα της Δύσης, τα προβλημάτων στο ασφαλιστικό και θα δώσει ώθηση στην οικονομία μέσω της ανόδου στην αγορά και κατασκευή ακινήτων. **Ωστόσο δεν έχει ληφθεί υπόψη ότι σε μία φάση καθόδου του κύκλου Κοντράντιεφ όπως είναι αυτή που διανύουμε, η οποία χαρακτηρίζεται από συρρίκνωση των θέσεων εργασίας, η μετανάστευση μπορεί να οδηγήσει σε στρατιές ανέργων και χωρίς δεξιότητες μεταναστών και σε επιβάρυνση του δημόσιου προϋπολογισμού γιατί οι παροχές που δίδονται είναι πολύ μεγαλύτερες από τους φόρους που πληρώνουν.** Πέραν αυτού η διαρκής αυτοματοποίηση προκαλεί και αυτή συρρίκνωση των θέσεων εργασίας και ως εκ τούτου, πλεονάζοντα «εργατικά χέρια» ενώ μέσω των τηλεπικοινωνιών η μεταφορά δεξιοτήτων και γνώσεων είναι πλέον πολύ εύκολη και γρήγορη.

Ένας επιπλέον λόγος που συχνά παραγνωρίζεται είναι οι κοινωνικές συνέπειες ειδικότερα όσον αφορά την κοινωνική συνοχή και την εθνική ταυτότητα. Σχετικά με το θέμα της γεννητικότητας έχει αποδειχτεί ότι οι νεοεισερχόμενοι σε μία χώρα και τα παιδιά τους παρουσιάζουν δείκτες γεννητικότητας χαμηλότερους και από αυτούς των γηγενών (παρατηρήθηκε στον Καναδά αλλά και στη χώρα μας με την είσοδο των Αλβανών μεταναστών). Είναι γεγονός ότι όταν ένα κράτος στηρίζεται στη γεννητικότητα μεταναστών τότε γρήγορα γίνεται κράτος μεταναστών. **Το δημογραφικό πρόβλημα στη Δύση προκύπτει από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη γυναίκα και έχουν να κάνουν τόσο με την οικονομική ανασφάλεια και τη μη προστασία της μητρότητας από το κράτος (παιδικοί σταθμοί, άδειες μητρότητας κτλ.) όσο και από την αστάθεια των σύγχρονων σχέσεων (βλ. αύξηση διαζυγίων).** Από την άλλη το επαγγελματικό περιβάλλον είναι αρνητικό στη μητρότητα. Ένας πληθυσμός που ανανεώνεται και η κατανομή των ηλικιών είναι ομαλή μπορεί να επιφέρει κάποια ομαλότητα στο στάδιο πτώσης (χειμώνα) των κύκλων του Κοντράντιεφ και ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί

εάν υπάρχει ισορροπία μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής κυρίως των γυναικών και των νέων ευρύτερα.

Μία άλλη λύση για την αποφυγή των σημαντικών επιπτώσεων του κύκλου του χειμώνα του Κοντράντιεφ είναι το πλεονάζον κεφάλαιο να επενδύεται από τις πλούσιες στις φτωχές χώρες έτσι ώστε να συγκρατούνται τα μεταναστευτικά ρεύματα και οι πιθανές συγκρούσεις που εκκολάπτονται ιδιαίτερα στην Ευρώπη αλλά και να καλυτερεύσει ο τρόπος ζωής στις χώρες αυτές. Οι δε ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στη Δύση θα μπορούσαν να δραστηριοποιηθούν σε αυτές τις χώρες, συνεισφέροντας ουσιαστικά στην ανάπτυξη τους.

Πιθανόν έτσι να αποφευχθεί και ο παγκόσμιος πόλεμος που προβλέπουν οι αναλυτές και ο οποίος θα είναι καταστροφικός για την ανθρωπότητα.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Chase-Dunn C., Podobnik B. 1995. The Next World War: World-System Cycles and Trends. *Journal of World-Systems Research* 1/6: 1–47.

Goldstein J. 1988. *Long Cycles: Prosperity and War in the Modern Age*. New Haven, CT: Yale University Press.

Wallerstein I. 1984. Economic Cycles and Socialist Policies. *Futures* 16/6: 579– 585.

Διαδικτυακές πηγές

- <https://canadianfinanceblog.com/the-kondratieff-wave-tracking-the-past-or-predicting-the-future/#>
- <http://www.johnbudden.com/wp-content/uploads/2016/04/OPTIMUM-ONLINE-SPRING-2016-CAN-KONDRATIEFF-CYCLES-GUIDE-US.pdf>
- <http://wsarch.ucr.edu/archive/papers/c-d&hall/warprop.htm>
- <http://escholarship.org/uc/item/9jv108xp#page-2>

Φωτεινή Μαστρογιάννη
Οικονομολόγος, καθ.ΜΒΑ, συγγραφέας

Πηγή/φωτογραφία: mastroyni.blogspot.gr